

Avea o expresie tâmpă pe chip. Nici nu băgase de seamă, se văzuse în dimineața asta în oglinda coaforului, în timp ce una dintre fete îi usca părul cu peria, iar cosmeticiana venise să-i pună la gât un prosopel, pregătind-o pentru epilare: i se spune „mustăcioară“, cu o inocență brutală, iar ea se tot făcea că nu vede acea umbră negricioasă și neplăcută dintre nas și buză, neavând curajul să-i spună pe nume.

– Puneți-mi ceara aici, vă rog, zice.

De obicei, face asta singură, acasă, la fiecare cincisprezece zile, încălzind pe aragaz crăticioara de aluminiu ușor, inclusă în prețul produsului și a cărei coadă căzuse după doar câteva folosiri. Totuși, ceara cosmeticianei, verde, elastică, se trage aproape fără durere, lăsând o aromă plăcută și proaspătă de pastă de dinți, în schimb a ei, nu, e galbenă și se întărește, iar în clipa în care trebuie s-o smulgi definitiv se fărâmițează, se descompune în bucăți rigide și trebuie s-o desprinzi cu unghia bucată cu bucată, ținându-ți răsuflarea, fiindcă e clar: dacă o durere bruscă nu-ți lasă vreme să verși nici o lacrimă, un alai de dureri mai mici o să te facă să urlî. La coaforul ăsta, pentru cinci mii de lire, ai și siguranța termostatului; iar fetele nu vorbesc mult, sunt cinstite, îți dau chiar și bon fără să scrie doar ondulat simplu în loc de vopsit, tuns sau șuvițe. Cu câțva timp în urmă, își făcuse șuvițe blonde, dar s-a căit imediat: mai bine să-și lase părul

așa cum este, nu prea des, chiar rar la tâmpile, totuși fără nici un fir alb la patruzeci de ani. Era meritul lui Filippo Labruna, zis Peppo, care, chiar și mort, avea cele câteva firisoare de păr bine lipite pe briantină de pielea capului, negre ca pana corbului. Au spus că fusese un atac de inimă, dar Marilina rămăsese cam mirată: cine s-ar fi gândit că un tată ca el ar fi suferit de așa ceva? În mormântarea fusese de-a dreptul penibilă, cele două văduve care-și întorceau spatele, mototolindu-și șervețelele în fața tuturor. În clipa în care au deschis sicriul pentru ultimul rămas-bun, unica fiică făcu un pas înapoi, închise ochii, spunându-și că, gata, atât cât trebuia să și-l amintească, și-l amintea oricum: îndesat, scund, scurt în oase, rasă mediteraneeană transplantată la Milano prea târziu pentru a mai crește puțin în lungime. Ce nenorocire să-i semeni pe de-a-ntregul, în variantă feminină, și fără pic de grație. N-a putut niciodată să i-o ierte. În timpul înmormântării plânsese, însă mai mult din cauza a ceea ce ar fi putut ea să fie, dacă nu i-ar fi fost fiică: poate o femeie frumoasă. E insuportabil să ai această expresie prostească, de bovină nefericită. Mai înainte n-o avea, e complet nouă.

De fapt, odată, într-un bar unde se întâlneau cu un grup de cunoscuți, un lungan se așeză la masă să discute cu ceilalți și când ea, care stătea în spatele lui, murmurase ceva, ăla se răsuci bruscă și-i zise, tresărind:

— O, măi fată! Urâtă mai ești! Hai, nu ne mai privi cu ochii ăia, că prea sunt inteligenți, ce impresie fac!

Ea se puse pe răs, puțin cam mânzește, deși, la urma urmei, complimentul îi plăcuse. Acum i se vedea pe obraji o paloare tristă, de brânză dietetică, iar ochii îi erau ca două măslinuțe negre, fără strălucire, coapte parcă-n cuptor. În ultimul timp mânca prost, în grabă, fără să ia seama la ce băga în ea: poate de aici i se trăgea. Marilina, care atunci când se duce la doctor citește din scoarță în scoarță cel puțin o revistă din sala de așteptare, știe că o piele așa de palidă se datorează unei alimentații dezechilibrate, ca și nesuferitei de

mătreată ce-o constrânge să meargă la coafor în fiecare săptămână, cheltuind mai mult decât ar trebui. Se gândește adesea la salate ori să cumpere ceva pește, că are fosfor și face bine la creier. Dar e leneșă, n-are chef să facă nici curat. I-o spune și Berto, care, când vine și o vede mereu de parcă atunci s-ar fi ridicat de la masa de scris, se enervează: nu pentru el, că el oricum pleacă repede, dar e vorba de ea, care trăiește printre cărțile alea pline de praf și își distruge sănătatea.

Din când în când, Marilina se hotărăște să facă ordine și irosește o întreagă zi de lucru ca să șteargă praful și să frece faianța din baie, cuprinsă de frenezia curățeniei care o cufundă în vârtejul unor amintiri neplăcute și depresive. Mama colecționa cu încăpățănare figurinele de la Mira Lanza, pierzându-și după-amiezile ca să le împartă pe categorii de puncte (erau de cinci puncte, de zece, de douăzeci, de cincizeci) și, după ce le lega bine în pachetele cu elastice alese dintr-o cutie de tablă pentru biscuiți cu eticheta „elastice“, făcea din ele un colet poștal, îl expedia ramburs și aștepta cu nerăbdare ca să-i sosească drept recompensă un mixer, un nou fier de călcat ori, în cazul în care punctele nu erau de ajuns, șase lingurițe de bachelită sau de oțel inoxidabil: avea deja un sertar plin, însă părea mulțumită. Apoi, pe neașteptate, se întâmpla să-și iasă din miști: ieșea în capot pe balcon, urla cele mai urâte absurdități la adresa necunoscuților care treceau pe dedesubt, de două ori chiar a aruncat de la etajul cinci un ghiveci de mușcate, din soiul pe care-l îngrijea cu dragoste, și anume din cele roșii, cu perișori, urât mirositoare. Din fericire, greșea ținta de fiecare dată. Și striga că nenorociții voiau să-i fure bijuteriile. Nimic adevărat. În afară de faptul că avea cu totul trei sau patru broșe suflate în aur, o pereche de cercei ușori cu perlă de cultură și doar o mică brățară cu lăntișor, își imagina tot felul de comploturi, intrigi și curse, poate pentru a se simți în centrul atenției măcar un ceas, un ceas și jumătate, timpul aproximativ cât durau istericalele ei de femeie care se apropia de menopauză, cu un soț comis-voiajor ocupat cu treburi

neprevăzute în alt oraș. Într-o bună zi, bună pentru el, Pippo luă hotărârea să nu se mai întoarcă, lăsând-o pe Marilina să se sufoce lângă maică-sa în apartamentul de trei camere plus bucătărie, înțesate de tabloușe de salon, tăvițe cu pirogravuri false, servicii de farfurioare pentru prăjituri, ventilatoare cu baterii și solnițe *à pois*, în apartamentul unde era obligatoriu să-ți pui în picioare papucii de pâslă și să patinezi pe podelele ca o oglindă.

Părăsita, probabil în căutarea figurinei de o sută de puncte, continuase să facă provizii de kilograme de detergenți și, cum nu își pierduse simțul moralității care la ea însemna să faci economie, le consuma pe toate. În casa pe care o are acum, o cameră cu baie luminoasă și bucătărioară care dă spre Gratosoglio, Marilina și-a pus mochetă: dă o dată cu aspiratorul când își aduce aminte și gata, poți alerga împrejur în picioarele goale sau poți să te ghemuiești folosind două perne și un pled ca să ai senzația de căldură animală.

Întotdeauna a fost așa, închisă, înțepată. La universitate, își lua examenele bălmăjind confuză subiect după subiect, dar a reușit până la urmă să-și dea licența, fiindcă de învățat, ea învățase fără preget: trebuia doar să pună în evidență lucrurile pe care le știa și, datorită încăpățănării de a se prezenta la fiecare sesiune, reușise să termine cu un an mai devreme. Problemele au apărut când încercase să predea. La prima suplinire rezistă o jumătate de oră, pe urmă alergă pe coridor și nimeni nu putu s-o convingă să deschidă ușa cămăruței supravegheților ca să intre din nou în cușca celor treizeci de mici bestii urlătoare; doar clopoțelul de la amiază și larma de glasuri ce se-ndepărtau îi dădură puterea de a răsuci cheia în broască. Începuse să se resemneze deja că va fi întreținută de părinți până la moarte când, printr-o întâmplare, se apucă de meseria potrivită, astfel că astăzi trăiește liniștită în singurătate, scriind teze de licență contra cost. Nu este ceva prea creativ, pune cap la cap părți luate de ici și de colo, articulând un discurs ce poate trece drept rezonabil; este foarte exactă, meticuloasă,

dă citate din abundență și nu greșește nici o trimitere, ceea ce garantează o notă de cel puțin nouă cincizeci, nouă șaptezeci și cinci și, în plus, bate totul foarte corect, la două sau la trei rânduri, în funcție de lungime. În aproape optsprezece ani de producție, n-a existat nici măcar un singur client care să se fi plâns de ceva sau să fi observat ceva în neregulă. Iar Marilina se ia uneori cu mâinile de cap: e posibil ca niciodată, nimeni, să nu fi observat nimic asemănător în acele lucrări doar aparent diferite, pe care pretinșii autori fac unicul efort de a le învăța pe dinafară pentru examen? Dar chiar nu există, dacă nu pretenția unui stil comun, măcar amprenta aceleiași mâini drepte în toate acele pagini care, în definitiv, alcătuiesc lanțul unei vieți? Și-așa, licențe peste licențe, fără îndoieli, iar acum chial și una *cum laude*. Era vorba despre capodopera sa: *Algida Musa. Băuturi răcoritoare și șerbeturi în poezia italiană de la origini până la Giacomo Leopardi*.

Poate era destinul. Iarna trecută, stând în biblioteca înghețată și căutând citate, făcuse o colită, dar mergea înainte, acumulând fișă după fișă, fără să se oprească, decât pentru a le lega-n pachețele, pe epoci: o apucase un entuziasm nesănătos, o foame nesățioasă de descoperiri, un gust frenetic pentru cercetări, ca o dorință de a merge până la capăt. Și tot scriind, ar fi depășit cu mult cele optzeci de foi dactilografiate obișnuite, dacă n-ar fi oprit-o candidatul la licență, care voia să-și amâne proiectul pentru februarie. De obicei, Marilina nu vrea să audă de posibilitatea de a-i cunoaște pe cei care-i dau de lucru: pentru asta există Filipponi, care ia patruzeci la sută din câștig. Pentru ea, clienții nu sunt decât etichete, nume și prenume, număr de matricolă și stop. Însă Accardi Giandomenico, 1505303, insistase. Pretindea un control direct asupra lucrării, reușise să obțină numărul ei de telefon, suna în fiecare zi cam pe la cină, își însoțea explicațiile succinte cu respirații admirative care păreau sincere. Iar glasul îi era cald.

– Nu ne putem vedea? Începu să-i propună spre sfârșitul lui noiembrie, repetându-i că, așa, prin telefon, era greu să-și

dea seama, că lui îi plăcea să discute cu oamenii față-n față, că problema era aceea că, dacă nu se va întâlni cu ea în carne și oase, nu avea să rezolve nimic.

– Cărțile nu se pot privi în ochi, spuse într-o seară, mult prea languros pentru ca ea, simțindu-se protejată la telefon și gata să se distreze, să nu răspundă pe neașteptate:

– Dar li se poate îndoii colțul¹. Încercați să îndoiiți oamenii și veți simți.

– Să-i îndoiesc? În ce sens?

– Pentru a face semn.

– Aha, bine, atunci când ne vedem?

– Nu înainte de a fi terminat cu bătutul la mașină, se hotărî să-i cedeze în final, gâdilată de un plăcut sentiment de superioritate.

În glasul bărbătesc de la telefon erau ciudate goluri de tăcere, paranteze de pauze care insinuuau posibilitatea unui interes nu tocmai academic.

Îi dădu întâlnire în barul cofetăriei de la parter, gândindu-se că ar fi fost simplu, la o adică, să-l invite să urce ca să fie ceva mai liniștiți. Însă în ziua respectivă se simțea nervoasă: scoase din șifonier toate rochiile și pierdu un ceas tot răscolind și alegând, ca mai apoi să se resemneze cu cea care părea cea mai curată și mai bine călcată. Cu privirea la ceasul care parcă se oprise, își puse chiloți negri, un sutien frivol, fără maiou de bumbac, ci doar rochia aia urâtă și un colier. Dar ochelarii? Să nu și-i pună? Să-i țină agățați de șnurul care-i dădea un aer de fată bătrână intelectuală? Mai pierdu ceva timp ca să-și dea cu pudră și cu fard, însă umbra mustăcioarei se ivea iarăși de sub straturile de pudră roz, așa că se șterse de tot și o luă de la capăt. Până la urmă își puse și ochelarii, gândindu-se că tânărul, dacă era într-adevăr interesat, trebuia să și-o închipuie exact cu acest aer dur de profesoară.

Deodorant și parfum. Apucă pachetul cu cele cinci copii încă nelegate și se grăbi găfâind spre bar. Douăzeci de minute mai târziu, așezată la o măsuță, cu jumătate de înghețată topindu-se în așteptarea lui, se gândi la camera pe care nu avusese timp să o aranjeze. Orice străin dotat cu un minim spirit de observație ar fi văzut în acel amestec de hârtii și de lenjerie, pantofi și cutii cu fișe, un edificator proces-verbal despre stilul său de viață. Remarcă distrată un Range Rover albastru metalizat, văzu coborând un băiat de vreo douăzeci și cinci de ani, brunet, slăbuț, sărind foarte athletic de pe treaptă și fu imediat captivată de profilul unui nas autoritar parcă sculptat, care se țepea în josul sprâncenelor groase. Ei, da, un șoim frumos care-și întorcea gâtul înainte să se repeadă asupra prăzii din bar! El era, cel care tocmai ridica o mână și, văzând cele cinci copii de pe măsuță, zâmbea și venea drept spre ea.

– Doamna profesoară Labruna?

– Da, da, și se ridică brusc.

Nici măcar nu începuse să se îmbujoreze, când din Range Rover țâșni o fată cu pas iute, imaterial, își luă un scaun și se instalează la măsuță, punându-și unul peste altul picioarele mult mai bine turnate și mai lungi decât ar fi trebuit să fie, în contrast, invidia și dezamăgirea unui șoarece de bibliotecă: o făptură zveltă de-ți venea rău, piele diafană, pomeți înalți și netezi, o coamă sălbatică de cârlionți rebeli de culoarea mierii de salcâm, care își îngădui să spună țuguindu-și buzele roșii că era „foarte norocoasă“. El, fără să se prăpădească prea tare cu firea, puse mâna direct pe foile dactilografiate și tocmai se pregătea să le răsfoiască, însă îi țărâi ceva în buzunar. Scoase un telefon, ascultă și zise: „OK, sosesc“ și plecă în fugă, lăsându-i acelei creaturi minunate sarcina să adauge: „La revedere și mulțumesc“.

Viața merge mai departe, dar la cincisprezece zile după aceea, când se trezi acasă cu unsprezece trandafiri galbeni și o carte de vizită semnată Accardi Giandomenico, care îi anunța nota maximă de zece cu felicitări, Marilina vru să deschidă

¹ Joc de cuvinte intraductibil – în original, *fare le orecchie* (a îndoii urechile) înseamnă a îndoii colțul la carte (n.red.)

fereastra și să arunce buchetul de flori pe geam. Nu o făcu deoarece trandafirii costă, iar ea nu-i obișnuită să cedeze capriciilor, însă rupse cartea de vizită și, așezând florile în vaza cea mai bună de pe birou se opri, reflectând pe marginea unei tăieturi din pagina „Anunțuri personale“ a unui foarte vechi număr din *Secondamano*. Îl ținea acolo, fără vreo intenție de a face ceva cu el, ci spre a-l reciti în clipele negre: „Anunț pentru femei doritoare să cunoască la orele de masă un tânăr rezervat, sănătos“, și să rădă de asta. Găsea caraghios acel ton neutru care friza insignifianța, dar, cu toate astea, îi inspira încredere: nici un indiciu asupra unor calități necesare, fără exigențe, fără lăudăroșenie, fără promisiuni. În afară de mâncare.

La telefon, o voce plăcută îi explică faptul că pentru el era de ajuns să fie femei, fără complicații de vârstă, stare civilă, înălțime ori greutate: îi plăcea să și-o tragă, și-atât. De fapt, zisese mai exact „să facă dragoste“, fiindcă Berto avea întotdeauna grijă să vorbească frumos și să se poarte drăguț.

– Nu te gândi că e din cauză că mi-ai spus că sunt tare, dar, în sfârșit, nici tu nu arăți deloc rău la patruzeci de ani, mormăi după prima oară, când ea, gâfâind toată, se simți nevoită să explice de ce se simțise împinsă spre acel pas în necunoscut, fiindcă nu-i mersese niciodată grozav în puținele sale relații cu bărbații, un pic din cauza timidității și un pic din cauză că nu-și făcea iluzii.

Știind că e așa urâtă, ba mai rău, urâtică, cum ar fi putut să-i creadă? Într-una, sau mai bine zis, în două dintre ocazii, încercase să se convingă singură că, dată fiind cantitatea de perversiuni ale gustului și psihicului practicate de masculi, trebuia, desigur, să intre în logica combinațiilor și că vreunul se putea îndrăgosti chiar și de ea. Fusese un dezastru. Străbătută de o recunoștință violentă, se topise în celălalt până la punctul de a-l copleși sub năvala continuă de atenții și amabilități, și își dăduse seama după aceea că fusese ea însăși cea care turnase apă pe foc. I se întâmplase deseori să mediteze

că trebuie să fie mai puțin dureroasă o simplă partidă de sex și nimic altceva.

Cu Berto era ca un val de aer proaspăt: îndată ce-l văzu, i se pără foarte frumos, căci Marilinei îi plac bărbații atrăgători care-o intimidează până la paralizie, dar, de-aproape, o surprinse o pojghiță violacee ce-i mărginea buza superioară, un herpes probabil contagios, care o liniști, deoarece în imperfecțiunea lor comună exista garanția unui punct de contact. Și nu-i fu deloc greu să-i spună adevărul.

– Ascultă, trebuie să mă ajuți, sunt nepricepută la toate chestiile astea, nu sunt genul care răspunde zilnic la anunțurile personale.

– Dar nu-i nimic deosebit, zise el, astea sunt lucruri care vin de la sine, și abia intrați în casă, fu destul să stea pe micul divan cinci minute și iată că o mână se și sprijinea pe un genunchi, o alta cuprindea un sân brusc dezgolit, și iată-i că deja făceau ceea ce el numea dragoste.

Se simțea că Berto ținea cu tot dinadinsul să facă o bună impresie: mângâia fără grabă, săruta cu pasiune măsurată, alterna vigoare și blândețe, potrivindu-și ritmul cu o senzualitate de expert. Ea, cu toate că-i plăcea, ar fi dorit să se prindă în joc, să încerce o emoție, măcar din politețe, în schimb, nimic. Sub plăcerea aceea epidermică, modulându-i fiecare răsufare în gâfâieli ademenitoare, Marilina rămânea rece, se observa și-l observa, înregistrând întâmplările cu tăcute trimiteri la subsol. Excelentă tehnica, mușchi netezi și bine formați, fese rotunde, bicepsii tari, cu mici tatuaje (un șerpișor la dreapta, simbolul vetero-hippie al păcii la stânga), rare fire de păr blondin pe pielea mătașoasă și, pe urmă, desigur, instrumentul acela magnific, aducând puțin cu un ciocan, care se putea strânge la rădăcină cu degetul gros și cu arătătorul, dar care sus, la vârf, era atât de gros, că intra cu greutate în gură. Păcat că nu reușea să se concentreze: trupul de care se lipea emana un miros ce-o lua de nas, puternic și persistent, sec și dulceag, nici neplăcut, dar nici ca un parfum, iar mintea ei